

Părintele Isidor Berbecar din Parohia Ortodoxă Română Botiza - Maramureș, o icoană vie a spiritualității autentice românești...

De la bun început, doresc să recunosc și dezvălui adevărul că am apreciat întotdeauna, personalitatea părintelui Isidor Berbecar, precum și toată activitatea sa pastoral-misionară, caracterul și cultura foarte vastă și solidă de care dispune, de asemenea (și) dragostea sfinției sale pentru cultura, arta și spiritualitatea autentică!... Sunt de-a dreptul impresionat de capacitatea și puterea preacucerniciei sale de muncă susținută, pe care o desfășoară și acum, și bine face că are această atitudine față de viață, față de semenii și cunoștii lui ce nu sunt puțini și care, dacă sunt sinceri, îl apreciază și îl admiră foarte mult, fiindu-i cât se poate de recunoscători, așa cum încerc să-i fiu și eu!...

Cu alte cuvinte, așadar, Părintele Isidor Berbecar – preot slujitor la Biserica „Duminica Tuturor Sfinților” din comuna Botiza, județul Maramureș, este și ne este (re)cunoscut ca un intelectual rafinat, vrednic misionar și apologet, autentic liturghisitor și slujitor al altarului străbun, precum și un neobosit condeier, scriitor, cărturar și participant activ la multe conferințe, simpozioane și manifestări culturale ori spirituale – momente și evenimente la care l-am întâlnit și cunoscut și eu, de atunci rămânând, amândoi, într-o sinceră și nedisimulată prietenie duhovnicească și spirituală, de care ne bucurăm până astăzi, în mod reciproc, cultivând-o și sporind-o cu fiecare întâlnire, ce se consumă, întotdeauna, într-o atmosferă deosebită!...

În altă ordine de idei, se spune pe drept cuvânt că satul se rotește în jurul bisericii. Dar la fel de adevărat este și faptul că familia preotului de sat trebuie să iradieze lumină. Să fie un reper la care să se raporteze satul însuși. Despre Părintele Isidor Berbecar din Botiza Maramureșului Voievodal și despre preoteasa sfinției sale – Doamna Victoria cuvintele nu prea mai au ce să spună. În locul lor vorbesc zidurile bisericii, covoarele țesute de presbiteră, care au dus faima zonei în întreaga lume, izvoarele, crucile din cimitir, pomii și chiar aerul. Pentru că de patru decenii, când spui Botiza, spui deopotrivă și familia Berbecar. Pentru românul din sud care pășește dincolo de orizontul Carpaților, în Maramureș, drumul pare mai degrabă o întoarcere la origini. O necesară împropățare a sufletului cu puritatea nealterată încă a începuturilor. O regăsire de sine și, de ce nu, o speranță că neamul românesc nu se va stinge, nu se va pierde definitiv, nu se va topi în vijelia cu care un malaxor nevăzut mixează inexorabil vremurile, oamenii, continentele, națiile. Și dacă pe deasupra ai șansa să ajungi în Maramureș la vreme de iarnă, sigur te vei întoarce acasă cu o cruce în răscrucea sufletului, la care te vei închina luminat vreme de un an.

Am petrecut în localitatea Botiza o zi și o noapte pline de sens, ca zilele Facerii. Suficient pentru a înțelege de ce familia Părintelui Berbecar este bucată din efigia locului. Am început preumblarea seara cu o vizită acasă la Gheorghe Petreuş, botizanu imobilizat de 32 de ani la pat, care își trăiește senin sublimul suferinței. Am continuat apoi cu Sfânta Liturghie de a doua zi, urmată de o procesiune la o troiță din sat, unde aveam să descopăr fără echivoc că suntem urmașii dacilor, de vreme ce pe o poartă tradițională tronează încă stindardul lor imemorial. Ca să descopăr la întoarcere sculptați pe o alta Craii de la Răsărit, ca niște ciobani mioritici, rostind

moroșenește, cu mândrie: "Am fost și o dată". La cumpăna serii am ascultat colindele copiilor din sat în pragul bisericii și în șatra unei case de peste o sută de ani, pentru ca seara, înainte de plecare spre orașul meu din sud, să port o lungă discuție cu familia Părintelui Isidor Berbecar despre covoare, viață, culoare, lume, firesc și sacru. "Noi suntem din ținutul Bistriței, de la confluența dintre Bistrița și Cluj. Părinții erau din Maramureș, stabiliți acolo din tinerețe, cu gândul să-și școlească copiii și să le dea un alt viitor. Cu țesătura maramureșeană m-am întâlnit odată cu venirea noastră în Botiza. Dar cu țesătura în general m-am întâlnit în copilărie, deoarece în familia noastră de țărani mama era cea care pregătea totul pentru îmbrăcăminte. Țesătura maramureșeană este posibilitatea inegalabilă de a reda frumusețea Maramureșului nu numai prin cuvinte, ci și prin artă. De a arăta lumii competența țărăncii din această parte de lume și harul ei de a lăsa tot ce este frumos urmașilor. Pe țoluri sau covoare, cum numim noi aici aceste țesături, regăsim simboluri care reprezintă obiecte și ființe cu care ne întâlnim în viață: din biserică, din casă, din natură, stilizate astfel încât să capete un rost în covor. Se poate vorbi, pe bună dreptate, despre o anumită filozofie a covorului maramureșean. Cu elementele pe care le-am întâlnit aici am reușit și eu să concep un fel de filozofie a acestui obiect care, în esență, exprimă existența femeii, posibilitatea ei de a-și așterne gândurile, nu pe hârtie, ca un scriitor, ci pe o țesătură. Simbolurile vin din mediul înconjurător. Vorbim de cerb, pentru că femeia se întâlnea des cu acest animal, de brad, care este arborele vieții, de țărăncă, ea simbolizând viața pe pământ sau de cruce. Să știți că nu există covor în Maramureș care să nu aibă ca punct de pornire în țesătură crucea. Mai apar ca motive soarele, pe care femeia maramureșeancă îl reprezintă prin romb, ea nespunând că țese în romburi, ci că țese în soare. Apoi poarta maramureșeană, pe care este sculptat soarele. Apar așadar simbolizate lucrurile din natură pe care femeile le socoteau sfinte. Fiecare covor, din această perspectivă, are pe lângă componenta uzuală și o componentă sacră", mi-a mărturisit doamna preoteasă Victoria Berbecar.

Domnia sa mi-a vorbit în continuare despre culorile covoarelor obținute exclusiv din flora spontană a Botizei, procedeu uitat de botizeni, dar reînviat de preoteasă, culori ce reprezintă viața însăși, despre felul în care se obțin, vremea și rostul fiecăreia, despre galben, roșu-închis, alb sau verde, culorile specifice Maramureșului. Prin harul și munca doamnei preotese, covoarele de Botiza au trecut granițele țării și chiar oceanul și au încântat privirea multor oameni dornici de a cunoaște arta țărăncilor maramureșene. "În unele țări am făcut popasuri mai lungi, am lucrat cu elevii de la diferite școli, cum a fost în Austria, sau în Belgia. Apoi, au venit din aceste țări grupuri de copii sau familii aici, la Botiza. În vara anului 2011 am avut un grup de doamne din înalta societate a Americii. Au stat aici câteva zile, au învățat plantele care sunt folosite pentru obținerea culorilor, apoi tehnica țesutului, obiectele pe care le folosim. Cu aceste covoare am ajuns la Londra, în Lituania, am fost în America, la New York, invitată de Institutul Cultural Român, am avut o expoziție la Washington, la "Maison Frances", împreună cu un mare artist român, Mircea Cantor, cu care colaborez de câțiva ani. El își realizează compozițiile, iar eu îl ajut să și le pună în țesătură.

Covorul maramureșean, ca un ambasador, a dus în toată lumea imaginea curată a românilor, dar viitorul lui nu este chiar atât de surăzător, pentru că arta în general nu este apreciată la adevărata ei valoare. În timpul liber, în afară de covoare, de familie și de casa pe care o întrețin, mă mai ocup și de turism. Botiza este un punct de atracție. Aici am început turismul încă înainte de Revoluție. Am avut prieteni de peste hotare care au venit aici și apoi și-au trimis la rândul-le prietenii. Așa am devenit cunoscută", a mai spus doamna preoteasă Victoria Berbecar. Domnia sa colaborează cu mai multe femei din sat, care au devenit și ele cunoscute în lume. Apoi cu fetele dânzei, care au reprezentat-o peste tot: Ana Maria Narcisa, fiica cea mare, la

expoziții din țară și din străinătate, Ina, doctor în Italia, care a mers în locul dânsei la o expoziție din Parma. Și nu în cele din urmă, Oana, mezină, căsătorită cu un preot în Botiza, care lucrează alături de mama și care știe absolut totul despre covorul maramureșean.

Mitropolitul de vrednică pomenire Antonie Plămădeală al Ardealului scria în anul 1984 în revista "Telegraful român" despre "artista neuitării", cum o numea Ana Blandiana pe preotessa din localitatea Botiza, iar cu alt prilej despre savantele sale rețete, culori și redescoperiri ale adevăratei arte. Informații despre preotessa apar și în volumele "Îndrumătorul bisericesc" din anul 1985, de la Alba Iulia, precum și în volumul "Drum spre inima țării", de Nicolae Docsănescu, iar Valentin Hossu Longin o omagiază în cartea "Soarele din poartă". Munca acestei artiste luminează arta covorului maramureșean, dându-i strălucire și autenticitate. Dar imaginea ei ar fi incompletă dacă nu am pomeni și un episod din perioada Revoluției din anul 1989, când preotessa din Botiza, împreună cu doi credincioși din sat, a dus pe 28 decembrie 1989 militarilor de la Otopeni sute de perechi de ciorapi și mănuși confecționate de botizence, eveniment despre care "România liberă" din 31 decembrie scria că sunt "Ciorapi de la Botiza - Maramureș, pentru cei care au călcat în picioare dictatura".

În altă ordine de idei, familia Părintelui Isidor Berbecar trăiește în localitatea Botiza din anul 1974, când a venit "cu misiunea precisă", cum spune Părintele, să construiască o biserică monumentală închinată Tuturor Sfinților. În 17 luni s-a ridicat aici o adevărată catedrală, cu șapte turle. "În acele vremuri grele, a fost ușor pentru că ne-am pus încrederea în Dumnezeu și am avut deviza "De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei care o zidesc". În fiecare duminică și sărbătoare, la Sfânta Liturghie pe care o făceam sub cerul liber la o troiță în cimitir, ne puneam în genunchi cu toții și înălțam rugăciuni ca Dumnezeu să ne ajute să continuăm construcția. La 5 iunie 1988, s-a sfințit sfântul lăcaș, iar poetul Ioan Alexandru a ținut un vibrant cuvânt de învățătură în fața a 15.000 de creștini", îmi spune Părintele Isidor Berbecar.

În curtea noii biserici veghează veșnicia - biserica veche, monument istoric adus aici în vremea în care botizenii erau foarte săraci. În anul 1889 li se dădămase o biserică de peste 400 de ani, neavând unde să se mai roage. Atunci, cei din Vișeu de Jos și-au construit o monumentală catedrală și drept mulțumire lui Dumnezeu au dat de pomană botizenilor biserica lor de lemn. Lăcașul aceasta are o caracteristică. Trăind botizenii pe vremea aceea în Imperiul austro-ungar, erau obligați să vorbească în limba maghiară. Numai în biserică vorbeau românește. De aceea au dorit să vadă și tricolorul pictat de jur împrejurul pereților bisericii, la interior.

Biserica veche a fost zugrăvită doar cu câteva scene biblice (Cei patru Evangheliști, Sfântul Prooroc Ilie, Sfântul Dimitrie, Sfântul Gheorghe, Cuvioasa Parascheva), pictate de un zugrav de la Mănăstirea Nicula, Dionisie Iuga, și fiica lui, la anul 1899. Biserica nouă este pictată de artiștii Andrei și Elena Reileanu, ajutați de un grup de studenți aflați în practică. "Enoriașii m-au socotit, încă de la început, Părintele lor. Ne-am făcut aici 60 de perechi de fini, 40 în Botiza și 20 în alte localități din România, iar preotessa a botezat 85 de copii. La toate aceste evenimente mergeam în costume populare. Credincioșii văzând că preotul și preotessa se îmbracă așa, au început și ei să reîmbrace vechile costume, continuând tradiția și portul ancestral în Botiza", mărturisește Părintele Isidor Berbecar.

În drum spre neundele meu din sud nu puteam pune geană pe geană, gândindu-mă cât de frumos așezase Creatorul piatră peste piatră în Botiza, suflet lângă suflet, viață din viață, și cât de roditor legase toate acestea de familia Părintelui Isidor Berbecar. Căci numai aici, în "Casa Botezului", cum a explicat numele satului marele istoric maramureșean Ion Mihaly de Apșa, izvorăsc, așa cum relatează Părintele Isidor Berbecar, cinci unice izvoare: primul cu apă naturală, care întreține viața, al doilea cu apă sărată, cu care oamenii își sarează alimentele, al treilea cu

apă sulfuroasă, pentru tămăduirea bolilor, al patrulea cu apă minerală, și al cincilea, "izvorul de har divin ce se revarsă de la cele trei altare: cel al bisericii vechi, cel al bisericii noi, și cel al Mănăstirii "Schimbarea la Față" din apropiere, al cărei început este legat de numele aceluiași Părinte din comuna Botiza...

Prin urmare, acum, în încheiere, știind, din propria-mi experiență, că fiecare întâlnire cu *Părintele Isidor Berbecar* este un prilej de mare înălțare sufletească și de sărbătoare, asemeni întâlnirilor învățăcelor cu marii filozofi ai vremii antice precum: Platon, Plotin, Socrate, Aristotel, fiindu-ne pildă demnă de urmat, de înțelepciune, abnegație și dăruire, mă (mai) gândesc ce repede îi uităm noi pe acești oameni, pe acești slujitori ai vieții noastre bisericești și ai spiritualității noastre duhovnicești, fiindu-le prea puțin recunoscători pentru toate câte ne-au făcut și ne-au dăruit ei nouă!...

Și totodată vrednicului propovăduitor și mărturisitor, pe care ținem să-l felicităm pentru această vrednică, neobosită, neîntreruptă și binecuvântată lucrare pastoral – misionară, cultural – spirituală și administrativ – gospodărească, și care în anul 2014 va împlini patruzeci de ani de preoție jertfelnică și pilduitoare, îi dorim să ne mai hrănească mințile și sufletele noastre și cu alte lucrări ziditoare și folositoare nouă și urmașilor noștri, arătându-ne prin toate acestea tinerețea spirituală cu care l-a înzestrat Dumnezeu pe devotatul și iubitul Său fiu - slujitor!...

Stelian Gomboș